

Nr 49.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i 8 § skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212); given Stockholms slott den 20 januari 1933.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändring i 8 § skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Förslag

till

lag om ändring i 8 § skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).

Härigenom förordnas, att till 8 § skogsvårdslagen den 15 juni 1923 skall fogas ett nytt moment, betecknat 3 mom., av följande lydelse:

3 mom. Meddelar skogsvårdsstyrelsen efter ansökan tillstånd, som i 1 mom. sägs, och finner styrelsen därvid erforderligt att verkställa utsyning eller utstämpling, skall skälig ersättning för sådan förrättning gäldas av sökanden. Vid dylik förrättning ävensom vid annan undersökning å marken, som skogsvårdsstyrelsen finner behöflig för prövning av ansökan om tillstånd varom nyss nämnts, skall sökanden utgöra nödig hantlangning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1933. Beträffande avverkningstillstånd, som sökts före nämnda dag, skall äldre lag äga tillämpning.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 januari 1933.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden
UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO,
ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Sköld, anför efter gemensam beredning
med chefen för justitiedepartementet:

Jag anhåller att få anmäla vissa förslag, avseende ändringar i skogs-
vårdslagen den 15 juni 1923.

Kostnaderna för utsyningsförrättning m. m.

Skogsvårdslagen bygger på grundtanken, att den enskilde skogsägaren
skall vara pliktig att utnyttja honom tillhörig skogsmark till produktion.
För tillgodoseende av detta syfte stadgas bland annat, att yngre skog som
regel ej får avverkas annorledes än genom för skogens utveckling ända-
målsenlig gallring (3 §), samt att avverkning i äldre skog ej får så bedri-
vas, att återväxten äventyras (5 § första stycket). Ej heller får, med vissa
undantag, utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd bedrivs avverkning av
äldre skog i sådan omfattning, att fastigheten därigenom skulle komma
att för framtiden lida brist på husbehovsskog efter ortens förhållanden
(5 § andra stycket). Utan hinder av stadgandet i 3 § får efter tillstånd
av skogsvårdsstyrelsen avverkning av yngre skog ske dels till husbehov
i vissa fall dels ock där avverkningen är avsedd att ingå såsom ett led
i en rationell skogshushållning eller eljest överensstämmer med en god
skogsvård (4 § 1 mom.).

Kostnad för undersökning eller utredning, som skogsvårdsstyrelsen låter
verkställa för prövning av fråga, varom i 4 eller 5 § sägs, skall, enligt
stadgande i 7 § 1 mom. andra stycket, utgå av medel, som av skogsvårds-
styrelsen förvaltas; dock skall sökande utgöra nödig hantlangning även-
som, därest på hans begäran verkställes utsyning eller utstämpling, utgiva
ersättning härför efter grunder, som av skogsvårdsstyrelsen för varje år
fastställas. Berörda bestämmelse angående ersättning för utsyning eller
utstämpling förekom icke i det förslag till skogsvårdslag, som av Kungl.
Maj:t förelades 1923 års riksdag. Bestämmelsen i fråga tillsattes av riks-
dagen efter hemställan av det särskilda riksdagsutskott, som hade lagför-

slaget till behandling. Såsom motivering anfördes allenast, att en något större ersättningsskyldighet än av Kungl. Maj:t föreslagits syntes böra åläggas en sökande i det fall, att vid undersökning, som enligt 7 § förekomme, tillika verkställdes av sökanden begärd utsyning eller utstämpling.

Innebörden av sistberörda stadgande har blivit föremål för olika tolkningar. Vid skogsvårdslagens tillämpning har sålunda understundom rätt tvekan, huruvida och i vilken utsträckning på grund av stadgandet i fråga kostnad borde av sökanden gäldas för utsynings- eller stämplingsförrättning, som av skogsvårdsstyrelsen verkställdes dels vid meddelande av tillstånd efter avverkningsförbud dels ock då tillstånd meddelades till avverkning i sådana skogar, vilka av Kungl. Maj:t förklarats skola anses såsom svårförnygrade.

Angående avverkningsförbud stadgas i skogsvårdslagens 8 §. Enligt ifrågavarande bestämmelse får, sedan dylikt förbud meddelats av skogsvårdsstyrelsen eller dess tjänsteman, avverkning av träd, vilka omfattas av förbudet, ej ske utan styrelsens tillstånd.

Avverkning i svårförnygrad skog för annat ändamål än husbehov får, enligt 19 §, äga rum allenast med tillstånd av skogsvårdsstyrelsen. Enligt 20 § skall, då tillstånd meddelas, i allmänhet ske utsyning och utstämpling, men kan i stället, där sådant finnes tillräckligt, äga rum allenast anvisning av viss trakt, därå avverkningen får företagas. Finner skogsvårdsstyrelsen uppenbart, att genom den avverkning, vartill tillstånd sökes, skogens återväxt icke äventyras, behöver icke vare sig utsyning eller anvisning verkställas.

Enligt ingressen till 19 § skola bestämmelserna i 7 § äga motsvarande tillämpning i fråga om svårförnygrade skogar. Denna föreskrift fanns redan i det riksdagen underställda lagförslaget. Det av riksdagen gjorda tillägget till 7 § kom således utan vidare att vinna avseende jämväl å sistnämnda skogar.

I skrivelse till centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund den 26 februari 1927 har *skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län* anhållit, att centralrådet måtte till behandling upptaga frågan, huruvida och i vilken omfattning den enskilde skogsägaren borde vidkännas kostnaden för av skogsvårdsstyrelse verkställd utsyning eller anvisning dels å svårförnygrad skog dels ock i skog, beträffande vilken skogsvårdsstyrelse enligt skogsvårdslagen meddelat förbud att annorledes än efter av styrelsen lämnat medgivande verkställa avverkning. Styrelsen har härvid erinrat, att olika uppfattningar i dessa frågor sannolikt förefunnas bland skogsvårdsstyrelserna, samt hemställt, att centralrådet efter övriga skogsvårdsstyrelserns hörande ville vidtaga de åtgärder, som för åstadkommande av enhetlighet kunde befinnas erforderliga.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 november 1927 har *centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* — under åberopande av ett utav ledamo-

ten av centralrådet, hovrättsrådet Thor Sjöfors avgivet utlåtande samt med överlämnande av i ärendet inhämtade yttranden från samtliga skogsvårdsstyrelser i riket — hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för skogsvårdslagens komplettering med en bestämmelse av innehåll, att skogsvårdsstyrelse ägde rätt att av vederbörande fordra ersättning för av styrelsen verkställd utsyning eller anvisning, då förrättningen ägde rum i samband med tillstånd till avverkning i skog, beträffande vilken skogsvårdsstyrelsen enligt 8 § meddelat avverkningsförbud.

I sitt förenämnda utlåtande har *hovrättsrådet Sjöfors* på anförda skäl såsom sin mening uttalat, att skogsvårdsstyrelse ägde rätt till ersättning för utsyning eller anvisning, som styrelsen på skogsägarens begäran låte verkställa i svårföryngrad skog dels därest fråga vore om husbehovsavverkning dels ock, då avverkningen skedde för avsalu, om styrelsen ej vore enligt 20 § skogsvårdslagen ex officio pliktig att låta verkställa förrättningen. Vore styrelsen skyldig att lämna anvisning men ej att verkställa utsyning, ägde styrelsen kräva ersättning för den merkostnad, som föranleddes därav, att utsyning ägde rum i stället för anvisning. I andra fall än de nu angivna vore skogsvårdsstyrelse ej berättigad till ersättning för utsyning eller anvisning, som genom dess försorg verkställdes i svårföryngrad skog. För utsyning eller anvisning, som skogsvårdsstyrelse på skogsägares begäran låte verkställa i samband med lämnande av tillstånd till avverkning i skog, som vore underkastad avverkningsförbud, vore styrelsen ej berättigad till ersättning för annat fall än då förrättningen icke erfordrades för själva avverkningstillståndet och sålunda ej inginge i detta utan vore en fristående och för skogsägaren icke förbindande åtgärd till dennes hjälp.

Av *skogsvårdsstyrelsernas yttranden* framgår, att förevarande spörsmål varit föremål för skilda meningar. I fråga om svårföryngrade skogar har flertalet av de skogsvårdsstyrelser, som härutinnan uttalat sig, förklarat, att de som regel beviljade kostnadsfri utsyning och anvisning. Vissa styrelser hava emellertid ansett sig berättigade till ersättning för utsyning och anvisning, som genom styrelsernas försorg verkställdes vid meddelande av tillstånd till avverkning i svårföryngrade skogar. Ett par skogsvårdsstyrelser hava varit av den åsikten, att ersättning för utsyning eller anvisning i dylika skogar finge uppbäras allenast för fall, där skogsvårdsstyrelsen ansåge sig kunna meddela avverkningstillstånd utan att verkställa utsyning eller anvisning men markägaren likväl begärde biträde av styrelsen i sådan form. Vad angår utsyning eller anvisning vid avverkningstillstånd, som av skogsvårdsstyrelse meddelades efter avverkningsförbud, hava styrelserna allmänt ansett sig äga rätt att av sökanden erhålla ersättning för förrättningskostnaderna. Efter att hava tagit del av det uttalande, som i denna fråga gjorts av hovrättsrådet Sjöfors, hava åtskilliga skogsvårdsstyrelser hemställt, att, då frågan syntes tveksam, sådan ändring i skogsvårdslagen måtte vidtagas,

att skogsvårdsstyrelsernas rätt i berörda hänseende fullt klart framginge. Såsom stöd härför har anförts bland annat, att, enär ett avverkningsförbud utfärdades först sedan en överträdelse av lagen skett eller planerats, med en tolkning, motsatt den av skogsvårdsstyrelserna hittills tillämpade, kostnaderna för skogens beståndsvård bleve överflyttade från lagbrytaren på skogslagens väktare. Särskilt bleve förhållandet i ögonen fallande, då det gällde yngre skog, där nämligen ett avverkningsförbud kunde räcka många år och flera utsyningar således kunde erfordras. Den försumlige eller brottslige skogsägaren kunde alltså få beståndsvården i sin skog så gott som kostnadsfritt ordnad, varigenom skogsvårdsstyrelsernas budget onödigt betungades och lagbrott uppmuntrades.

I infortrade utlåtanden över centralrådets för skogsvårdsstyrelsernas förbund förenämnda hemställan har denna biträts av såväl *domänstyrelsen* (utlåtande $\frac{1}{1}$ 1927) som *statskontoret* (utlåtande $\frac{19}{1}$ 1928).

Frågan om skogsvårdsstyrelsens rätt att erhålla gottgörelse för utsyningsförrättning, som av skogsvårdsstyrelsen verkställes i samband med meddelande av tillstånd till avverkning efter avverkningsförbud, har varit föremål för domstols prövning i en rättegång, refererad i *Nytt Juridiskt Arkiv* 1931 avd. I sid. 425. Av referatet framgår följande:

Sedan en skogsägare verkställt vissa utstämplingar av barrträd å sin fastighet, meddelade skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län förbud att utan styrelsens tillstånd å fastigheten bedriva avverkning av barrskog för annat ändamål än fastighetens eller därmed sambrukad fastighets husbehov. På begäran av skogsägaren, att de träd, vilka blivit utstämplade i strid mot skogsvårdslagens föreskrifter, måtte »återmärkas», verkställde styrelsen dylik förrättning, varefter styrelsen medgav vederbörande rätt att, utan hinder av avverkningsförbudet, avverka de utstämplade träden med undantag av dem, som sålunda återmärkts. Styrelsen stämde därefter skogsägaren till Undersåkers och Offerdals tingslags häradsrätt och yrkade ersättning för förrättningskostnaderna. Styrelsens talan bifölls av häradsrätten. Svea hovrätt, där skogsägaren sökte ändring, upphävde emellertid häradsrättens dom och ogillade styrelsens talan under anförande, att av utredningen i målet framginge, att styrelsen funnit ifrågavarande förrättningar erforderliga för lämnande av tillstånd till avverkning av vissa utav de träd, beträffande vilka omförmälda avverkningsförbud meddelats, samt att skogsägaren vid sådant förhållande lagligen ej kunde förpliktas att återgälda styrelsen kostnaderna för förrättningarna. Styrelsen sökte revision. Genom dom den 24 juli 1931 fastställde högsta domstolen, efter förslag av nedre justitierevisionen, hovrättens dom. Två ledamöter voro dock av avvikande mening. Den ene av dessa ville fastställa hovrättens domslut men med annan motivering. Han uttalade sålunda, att han väl funne, att den i anledning av avverkningsförbudet gjorda framställningen om återmärkning innefattat begäran om tillstånd, som avsåges i 4 och 5 §§ skogsvårdslagen, men att återmärkningen icke kunde betraktas såsom sådan utsyning eller utstämpling, som omförmäldes i 7 § 1 mom. andra stycket samma lag. Den andre skiljaktige ledamoten prövade lagligt att, med upphävande av hovrättens dom, fastställa härads-

rättens domslut. Såsom skäl anfördes, att den genom skogsvårdsstyrelsens försorg verkställda återstämplingen av vissa träd skett på begäran av skogsägaren, att genom återstämplingen övriga av skogsägaren utstämplade träd blivit utsynta till avverkning, samt att den omständigheten, att denna utsyning innebure, att de utsynta träden undantoges från styrelsens tidigare meddelade avverkningsförbud, icke vore av beskaffenhet att medföra, att vad i 7 § 1 mom. andra stycket stadgades om skyldighet att ersätta utsyningskostnaden skulle sakna tillämplighet.

Med anledning av högsta domstolens omförmälda dom har *centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* i skrivelse till chefen för jordbruksdepartementet den 31 augusti 1931 hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för ett genomförande så snart ske kunde av den ändring, vilken förordats i skrivelsen den 29 november 1927.

Sveriges skogsägareförbund har, efter remiss, i yttrande den 20 oktober 1931 biträtt centralrådets hemställan.

Med anledning av vad sålunda förekommit har inom jordbruksdepartementet uppgjorts ett förslag till ändring av 7 och 8 §§ skogsvårdslagen, vilket förslag remitterats för yttrande till Sveriges skogsägareförbund och centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund. Berörda förslag avsåg närmast dels att förtydliga innebörden av kostnadsbestämmelserna i 7 § 1 mom. andra stycket, främst med hänsyn till de svärföryngrade skogarna, å vilka sagda bestämmelser på grund av föreskriften i 19 § äga motsvarande tillämpning, dels ock att under ett nytt moment i 8 § stadga skyldighet för sökande av avverkningstillstånd efter avverkningsförbud att ersätta kostnaderna för utsyning, anvisning av avverkningstrakt eller stämpling, som skogsvårdsstyrelsen funne erforderligt verkställa för tillståndets meddelande, ävensom att utgöra nödig hantlangning. Därjämte upptogs i 7 § vissa smärre sakliga ändringar, vilka jag emellertid icke har för avsikt att här vidare beröra. Förslagets omförmälda förtydligande av bestämmelserna i sistnämnda paragraf skedde i anslutning till den tolkning av samma bestämmelser, som för de svärföryngrade skogarnas del framförts av hovrättsrådet Sjöfors i dennes förutnämnda utlåtande, eller således att, då utsyning eller utstämpling inginge som ett nödvändigt moment i skogsvårdsstyrelsens avverkningstillstånd, kostnaderna för förrättningen alltid skulle stanna å styrelsen, med skyldighet för tillståndssökande allenast att utgöra nödig hantlangning. Beträffande tillägget i 8 § må nämnas, att den däri föreslagna ersättningen till skogsvårdsstyrelsen avsågs skola, i likhet med vad som sker i de i 7 § asyftade fall, utgå efter grunder, som av styrelsen för varje år fastställdes.

I yttrande den 10 december 1932 har *Sveriges skogsägareförbund* icke haft något annat mot omförmälda ändringsförslag att erinra, än att förbundet hemställt, att grunderna för ersättning för skogsvårdsstyrelsens förrättning å skog, vilken belagts med avverkningsförbud, måtte prövas och fastställas av Kungl. Maj:t. Till stöd härför har förbundet anfört, att

när en skog lagts under förbud, skogsvårdsstyrelsen onekligen befunne sig i visst motsatsförhållande till skogsägaren. En viss frestelse kunde då finnas för skogsvårdsstyrelsen att använda sin befogenhet att fastställa ersättningen för den förrättning, som måste föregå varje avverkning å skogen, på sådant sätt, att däri inrymdes ett visst mått av straff för skogsägaren. Ett sådant förfarande vore emellertid enligt förbundets mening mindre lämpligt.

Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund har i yttrande den 20 december 1932 avstyrkt förslaget, i vad det avsåge ändring av 7 §, men, med vissa erinringar, som i det följande skola angivas, tillstyrkt den föreslagna ändringen av 8 §. Vid centralrådets yttrande hava fogats utlåtanden i ärendet från samtliga skogsvårdsstyrelser. Flertalet av dessa hava tillstyrkt ändringsförslagen eller lämnat dem utan erinran. Av övriga skogsvårdsstyrelser hava, vad först angår de i förslaget avsedda ändringarna i 7 §, skogsvårdsstyrelserna i Uppsala, Gotlands och Västmanlands län uttalat, att berörda ändringar vore obehövlige. Skogsvårdsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Älvsborgs, Värmlands och Norrbottens län hava hemställt om vissa redaktionella jämkningar av förslaget, varjämte skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län förklarat, att vissa andra kanske väl så nödvändiga lagändringar sedan flera år vore underställda centralrådets prövning, och att styrelsen därför ej kunde tillstyrka, att ifrågakvarande ändringsförslag förelades riksdagen, förrän centralrådet hunnit avgöra, huruvida icke även andra tillägg till skogsvårdslagen borde påfordras. Slutligen hava en del erinringar och önskemål i anledning av förslaget framförts av skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län. Vad beträffar 8 § har skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län ansett, att även med de härutinnan föreslagna ändringarna borde tillse vidare anstå, samt skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län framhållit, att förhållandena i sistnämnda län ej syntes kräva någon lagändring i förevarande hänseende. Skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län har anfört liknande synpunkter som skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län. I övrigt har icke framställts annan erinran mot förslaget än att skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län ifrågasatt viss mindre jämkning i dess avfattning.

Centralrådet har till utveckling av sin åsikt, att ändring av 7 § icke borde vidtagas, anfört, att olika meningar visserligen tidigare varit rådande bland skogsvårdsstyrelserna rörande den innebörd, som stadgandet i nämnda paragraf skulle anses äga, då det förlänades motsvarande tillämpning i fråga om avverkning i svärföryngrad skog. Under senare år hade emellertid, framhåller centralrådet, sannolikt i viss mån till följd av innehållet i centralrådets skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 november 1927, skogsvårdsstyrelserna alltmera anslutit sig till den tolkning av stadgandet i detta fall, som enligt förslaget vore den riktiga. Enligt de i ärendet avgivna yttrandena syntes allenast ett par skogsvårdsstyrelser vilja hävda en uppfattning av stadgandets innebörd, som ej vore förenlig

med nyssangivna tolkning. För vinnande av rättelse i fråga om dessa styrelser vore, enligt centralrådets mening, vidtagande av lagändring ej av nöden. Centralrådet funne därför, att de föreslagna ändringarna näp- peligen kunde anses vara påkallade av något verkligt behov.

Vidkommande 8 § har centralrådet däremot förklarat, att centralrådet ansåge, att den ifrågasatta ändringen i sistnämnda paragraf påkallades av ett trängande behov. Enligt vad centralrådet anfört har emellertid beträffande förslagets utformning inom centralrådet erinrats, att till- ståndssökandes ersättningsskyldighet borde begränsas att avse utsyning och stämpling, och att sålunda anvisning av avverkningstrakt ej borde inbegripas under ersättningsskyldigheten. Såsom skäl härför har åbe- ropats dels att den i 7 § 1 mom. andra stycket stadgade ersättningsskyl- digheten vore begränsad på nu angivet sätt, dels ock att enbart anvis- ning av avverkningstrakt i regel ej torde medföra större kostnad för skogsvårdsstyrelsen än vanlig å marken företagen besiktning, för vilken enligt förslaget ersättning icke avsåges skola utgå. Tillika har inom cen- tralrådet framhållits, att det syntes befogat, att sökande av avverknings- tillstånd i fall, varom nu vore fråga, medgäves rätt att hos vederböran- de länsstyrelse och i sista hand hos Kungl. Maj:t påkalla prövning, huru- vida de av skogsvårdsstyrelsen fastställda grunderna för här avsedd er- sättning vore skäliga. Utan hinder av att dylik prövning påkallades borde dock sökanden vara pliktig att gälda ersättning enligt sagda grun- der med rätt för honom att, om ersättningen sedermera av högre myndig- het nedsattes, återfå vad han för mycket betalat. Centralrådet har an- sett, att vad sålunda erinrats mot förslagets utformning borde komma under övervägande vid förslagets fortsatta behandling.

Den uppfattning, som, på sätt jag anfört, avsetts att bringas till klart uttryck genom förenämnda, inom jordbruksdepartementet uppgjorda för- slag till ändring av skogsvårdslagens 7 §, kan jag helt dela. Det är ej skäligt, att, då tillstånd till avverkning sökes omedelbart på grund av ett i lagen intaget generellt förbud mot avverkning av viss skog utan tillstånd, sökanden skall, bortsett från utgörande av nödig hantlangning, betungas med kostnaderna för utsyningsförrättning, som skogsvårdssty- relsen för tillståndets meddelande finner erforderligt verkställa. Riktig- heten av denna grundtanke har ej ifrågasatts, då tillstånd sökes enligt stadgandena i 4 eller 5 §. Däremot har tvekan yppat sig, då det gällt tillstånd till avverkning i svärförnygrade skogar enligt 19 §. Någon an- ledning torde emellertid ej förefinnas, varför sökande av dylikt tillstånd skulle i ersättningshänseende bli- va sämre ställd än sökande av avverk- ningstillstånd enligt 4 eller 5 §. Allenast för det fall, att från skogsvårds- styrelsens sida hinder ej möter att erhålla avverkningstillstånd utan att utsyning eller stämpling i samband därmed verkställas, men sådan för- rättning likväl på sökandens begäran kommer till stånd, synes ersättning

*Departementets
chefen.*

för förrättningen böra av sökanden gäldas. Denna ståndpunkt torde också enligt gällande bestämmelser i ämnet intagas av skogsvårdslagen. Jämlikt stadgandet i 7 §, som, på sätt nämnts, enligt 19 § skall beträffande svårförnygrade skogar äga motsvarande tillämpning, medför nämligen utsyning eller utstämpling ej ersättningsskyldighet för den tillståndssökande under annan förutsättning, än att förrättningen skett på dennes begäran. Detta torde emellertid knappast kunna anses hava varit fallet, om förrättningen varit så nära förbunden med tillståndets meddelande, att tillstånd utan dylik förrättning icke skulle hava av skogsvårdsstyrelsen lämnats.

Såsom framgår av föregående redogörelse hava vissa skogsvårdsstyrelser tidigare åt förevarande bestämmelser givit en tolkning, avvikande från den av mig nu hävdade. Det inom jordbruksdepartementet uppgjorda förslaget till förtydligande av samma bestämmelser avsåg att astadkomma rättelse härutinnan. Enligt de upplysningar, som numera vunnits, torde likväl någon lagändring för uppnående av berörda syfte icke vidare erfordras. Ändringsförslaget torde, på sätt centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund framhållit, vid dylikt förhållande ej vara påkallat av något verkligt behov. Jag har därför ansett mig, efter nu lämnade redogörelse för vad som förekommit, icke böra vidtaga ytterligare åtgärd.

Verkställes genom skogsvårdsstyrelsens försorg utsyning eller utstämpling i samband med meddelande av tillstånd till avverkning efter ett å fastigheten lagt avverkningsförbud enligt 8 § skogsvårdslagen, torde på frågan om skyldighet för tillståndssökande att ersätta kostnaderna för ifrågavarande förrättning böra anläggas delvis andra synpunkter än de, vilka kunna åberopas då eljest för avverkning fordras skogsvårdsstyrelsens tillstånd. Förpliktelsen att, innan avverkningen företages, inhämta dylikt tillstånd är här icke såsom i de övriga fall, då tillstånd kräves, ett i lagen ovillkorligen föreskrivet, fastigheten, oberoende av ägarens eller avverkningsrättsinnehavarens åtgöranden, åvilande onus. Det är icke tilltalande, att, på sätt för närvarande synes vara fallet, den som begär tillstånd till avverkning efter avverkningsförbud skall vara fritagen från skyldighet att ersätta skogsvårdsstyrelsen kostnaderna för utsynings- eller stämplingsförrättning, som styrelsen finner erforderlig för tillståndets meddelande. Visserligen torde ej sällan inträffa, att tillstånd till avverkning måste sökas på grund av ett förbud, som ej vållats av sökanden. Förbudet kan sålunda hava meddelats redan under någon föregående ägares innehav av fastigheten. Dels finnes emellertid möjlighet att vid förvärv av en fastighet övertyga sig om, huruvida avverkningsförbud åvilar densamma, dels torde kunna förväntas att, därest skogsvårdsstyrelsen finner, att en ändamålsenlig skogsvård kan antagas komma att bedrivas av den nye ägaren, förbudet av styrelsen upphäves eller ägaren med förbudets bibehållande eljest medgives nödig rörelsefri-

het. Jag ansluter mig alltså till den princip, varå förenämnda inom departementet upprättade förslag till ändring av 8 § bygger, eller att, då skogsvårdsstyrelsen vid meddelande av tillstånd till avverkning efter avverkningsförbud finner erforderligt, att utsyningsförrättning genom styrelsens försorg verkställas, kostnaderna för förrättningen skola gäldas av den, som ansökt om tillståndet. Utsyning torde nästan undantagslöst vara förenad med ett stämplingsförfarande. Även stämplingskostnaderna skola naturligtvis av sökanden betalas. Sådan förrättning, varigenom sedan avverkningsförbud meddelats, träd, vilka tidigare utstämplas av skogsägare eller avverkningsrättsinnehavare, återstämplat genom skogsvårdsstyrelsens försorg, torde böra räknas lika med vanlig utsynings- eller stämplingsförrättning.

Nyssnämnda ändringsförslags bestämmelser i förevarande hänseende inneburo, att tillståndssökande skulle vara skyldig ersätta ej blott utsynings- och stämplingskostnader utan även kostnaden för sådan anvisning av avverkningstrakt, som skogsvårdsstyrelsen, i stället för att verkställa utsyning eller stämpling, kunde finna sig föranlåten meddela. En så långt gående ersättningsskyldighet har centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbuud enligt yttrandet den 20 december 1932 ansett sig icke hava anledning påfordra. Med hänsyn härtill och då de skäl, som till stöd för sistberörda ståndpunkt inom centralrådet framhållits, synas värda att beaktas, torde ifrågavarande skyldighet lämpligen böra begränsas på sätt inom centralrådet föreslagits.

I överensstämmelse med motsvarande föreskrift i 7 § torde erforderlig hantlangning alltid böra av tillståndssökande utgöras. Dylik skyldighet bör sålunda åvila honom ej blott vid utsyning eller stämpling, som skogsvårdsstyrelsen för tillståndets meddelande finner erforderlig, utan vid all undersökning å marken, som anses behöflig för ansökningens prövning.

Den ersättningsskyldighet eller hantlangningsplikt, varom i det föregående talats, har allenast haft avseende å vederbörande tillståndssökande. Finnes ej sökande av avverkningstillståndet, utan meddelas detsamma, såsom understundom torde ske, på skogsvårdsstyrelsens eget initiativ, synes styrelsen böra vidkännas kostnaden för förrättning, som styrelsen därvid, utan framställning från markägare eller avverkningsrättsinnehavare, verkställer. Någon skyldighet för ägare eller avverkningsrättsinnehavare att för sådant fall utgöra hantlangning synes ej heller böra föreskrivas. Å andra sidan torde vara tydligt, att, om utsyning eller annan förrättning å marken verkställas på uttrycklig begäran av tillståndssökande, ehuru skogsvårdsstyrelsen finner förrättningen icke vara erforderlig för tillståndets meddelande, sökanden skall svara för samtliga med förrättningen förenade kostnader. För sådant fall torde stadgandet i 4 § andra stycket förordningen den 15 juni 1923 angående skogsvårdsstyrelser bliva tillämpligt.

På sätt framhållits såväl av Sveriges skogsägareförbund som inom centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund synes det ej lämpligt att i skogsvårdsstyrelsens egna händer, utan möjlighet till jämkning, överlämna fastställandet av de grunder, efter vilka ersättning till styrelsen skall utgå för sådan utsynings- eller stämplingsförrättning, som styrelsen vid meddelande av tillstånd till avverkning efter avverkningsförbud finner erforderligt verkställa. Varken det av skogsägareförbundet eller det av centralrådet framförda förslaget har emellertid synt mig innebära en tillfredsställande lösning av förevarande spörsmål. Efter övervägande av olika möjligheter härutinnan har jag stannat för den meningen, att i lagtexten allenast bör inflyta föreskrift därom, att ersättningen skall utgå med skäligt belopp. Anser den ersättningsskyldige beloppet vara för högt tilltaget, får tvisten slitas inför allmän domstol, på samma sätt som när skogsvårdsstyrelsens krav över huvud bestrides. För att vederbörande skola hava möjlighet att i förväg någorlunda kunna bedöma storleken av den ersättning, varom i förekommande fall kan bli fråga, torde emellertid vara lämpligt, att skogsvårdsstyrelserna för varje år fastställa och tillkännagiva de grunder, som styrelserna vid ersättningens debitering avse att tillämpa. Då olika grunder torde tillämpas av olika skogsvårdsstyrelser, erhålles också härigenom ett material, som kan bli av viss betydelse för prövningen av ersättningsbeloppens skälighet. Någon skyldighet för skogsvårdsstyrelserna i angivet hänseende torde dock ej lämpligen böra föreskrivas i lagen. Därest de av mig förordade bestämmelserna vinna statsmakternas bifall, torde framdeles kunna i administrativ ordning tillses, att nyssnämnda åtgärder bli av styrelserna vidtagna.

Såsom framgår av det anförda komma vissa av de med avverkningsförbudet sammanhängande kostnaderna även efter de av mig förordade ändringarna att stanna å vederbörande skogsvårdsstyrelse. Så kommer naturligtvis bland annat att ske med alla kostnader för förbudets meddelande. Jag torde i detta sammanhang få erinra därom, att skogsvårdsstyrelse enligt 8 § har rätt att, då förbud meddelas, begränsa det samma att gälla allenast viss del av fastigheten eller eljest på visst sätt inskränka förbudet såsom genom tillåtelse att avverka vissa träd eller bestånd. Det synes önskvärt, att skogsvårdsstyrelserna ville tillämpa denna bestämmelse i största möjliga utsträckning. Härvid må jämväl framhållas angelägenheten av att skogsvårdsstyrelserna, där så lämpligen kan ske, låta förbuden åtföljas av föreskrifter och anvisningar för ett ändamålsenligt handhavande av skogen inom förbudens ram.

De av mig tillstyrkta bestämmelserna torde böra sammanföras under ett nytt moment, betecknat 3 mom., i 8 §. Bestämmelserna torde böra träda i kraft den 1 juli 1933. Med allmänna rättsgrundsatser synes bäst överensstämma, att de ej erhålla tillämplighet i sådana fall, där avverkningstillståndet sökts före nämnda dag. Till undvikande av varje tveksamhet torde uttryckligt stadgande härutinnan böra meddelas.

I anslutning till vad sålunda anförts har jag låtit inom jordbruksdepartementet utarbete ett *förslag till lag om ändring i 8 § skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212)*. Det är min avsikt att föreslå, att berörda förslag remitteras till lagrådet för yttrande. Jag torde emellertid dessförinnan få redogöra jämväl för vissa andra framkomna förslag till ändringar i skogsvårdslagen.

Förrättningar enligt 12 och 30 §§.

Enligt skogsvårdslagens 12 § skall skogsvårdsstyrelse, som finner åtgärder för betryggande av återväxt jämlikt lagen påkallade, söka med den eller dem, som lagligen äro ansvariga för återväxtens betryggande, träffa överenskommelse om de åtgärder, som för berörda ändamål böra vidtagas. Träffas ej sådan överenskommelse, äger skogsvårdsstyrelsen hos länsstyrelsen påkalla undersökning av avverkningsområdet. Länsstyrelsen skall då förordna en skogsstatens tjänsteman att med biträde av två ojävige gode män, vilka av förrättningsmannen utses bland dem, som äro valda till ledamöter i ägodelningsrätt eller till gode män vid lantmäteriförrättningar eller till ledamöter i häradsrätt, å stället undersöka förhållandet och däröver till skogsvårdsstyrelsen avgiva redogörelse med förslag till de åtgärder, som för markens återställande i skogbärande skick må finnas nödiga. Sedan undersökning hållits, skall styrelsen ånyo söka få till stånd överenskommelse. Om överenskommelse ej kan träffas, stämnes, jämlikt 13 §, saken in till domstol.

Enligt 30 § 1 mom. andra stycket äger den, som hos länsstyrelsen anført besvär över skogsvårdsstyrelsens slutliga beslut i ärende, som hos länsstyrelsen får fullföljas, påkalla undersökning på marken. För sådant fall eller om länsstyrelsen eljest finner dylik undersökning vara av nöden, skall länsstyrelsen förordna en skogsstatens tjänsteman att med biträde av två sådana gode män, som i 12 § omförmälas, å stället undersöka förhållandet och däröver avgiva redogörelse.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 april 1927 har *Sveriges skogsägareförbund* hemställt om sådan ändring av 12 och 30 §§, att däri infördes bestämmelse om skyldighet för vederbörande syneförrättare att till förrättning, som i sagda paragrafer avses, kalla markägare samt för reproduktionsåtgärder eller avverkning ansvarig avverkare. Till stöd för denna hemställan har anförts, bland annat, att det vore brukligt, att, då förrättning enligt 12 § skulle företagas, skogsvårdsstyrelsen erhöles under rättelse om tiden för förrättningen, varefter någon styrelsens tjänsteman kom tillstädes vid densamma, samt att det förty vore rimligt och i många fall skulle undanröja friktion och misstämning, om även den andra parten bereddes tillfälle att närvara och förklara sig. I fråga om förrättning enligt 30 § har förbundet förklarat sig anse det än viktigare, att kallelseplikt föreläge. Förbundet har särskilt framhållit det fall, att förrättningen ägde rum i anledning av överklagande av ett utav skogsvårdsstyrelsen meddelat avverkningsförbud. Härutinnan har förbundet anført bland annat följande:

Att märka vore, att avverkningsförbud kunde meddelas ej blott när avverkning företagits i strid mot lagens bestämmelser eller när utstämpling, utvisande tilltänkt lagstridig avverkning, verkställt, utan skogsvårdsstyrelsen kunde meddela förbud när helst den hade »skäligen anledning antaga», att lagstridig avverkning planlagts. Befogenheten av förbudet skulle sedan prövas av synemännen. Dessa, som i regeln icke ägde person- och lokalkännedom i det förevarande fallet, bleve i realiteten hänvisade att i sådana mer ömtåliga fall, där avverkning eller stämpling ej skett, grunda sitt omdöme på skogsvårdsstyrelseombudets uttalanden och misstankar. Enkel rättvisa syntes här kräva, att markägaren (avverkaren) städse beredd tillfälle att närvara och avgiva förklaring över sina dispositioner och avsikter. I de allra flesta fall torde det vara så, att länsstyrelsens beslut träffades i överensstämmelse med den av synemännen uttalade meningen.

Över skogsägareförbundets framställning hava, efter remiss, yttranden avgivits dels, efter skogsvårdsstyrelsernas hörande, av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, dels ock av domänstyrelsen.

Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund har i utlåtande den 29 september 1927 förklarat sig anse det lämpligt, att vederbörande intressenter underrättades om förrättningar av ifrågavarande slag, samt anfört, att centralrådet icke hade något att erinra mot att skogsvårdslagens 12 och 30 §§ kompletterades i antydd riktning. Emellertid har centralrådet gjort gällande, dels att kallelse till förrättningen icke borde utfärdas, utan att det vore tillfyllest, att vederbörande underrättades om densamma, dels ock att angående förrättning enligt 30 § icke blott markägare och ansvarig avverkare utan även skogsvårdsstyrelse borde underrättas. Med hänsyn till att, enligt yttrandena från skogsvårdsstyrelserna, vederbörande i regel underrättades utan att skyldighet härutinnan vore föreskriven i lagen, syntes det centralrådet vidare, att med de föreslagna ändringarna utan olägenhet kunde anstå, till dess erfarenheten givit vid handen, att lagen i andra avseenden behövde ändras eller kompletteras. Centralrådet hemställde därför, att skogsägareförbundets framställning icke för det dåvarande måtte föranleda någon vidare åtgärd.

Domänstyrelsen har i utlåtande den 25 oktober 1927 gjort samma hemställan som centralrådet.

I samband med förenämnda förslag till ändringar av 7 och 8 §§ uppgjordes inom jordbruksdepartementet jämväl förslag till ändrad lydelse av 12 och 30 §§ i nära anslutning till skogsägareförbundets hemställan. Förslaget innebar sålunda, att genom förrättningsmannens försorg underrättelse om tiden för de i sistnämnda paragrafer omförmälda förrättningar skulle bevisligen lämnas: beträffande förrättning enligt 12 §, skogsvårdsstyrelsen och fastighetens ägare ävensom annan, som kunde vara ansvarig för kostnaderna för återväxtåtgärderna, samt, beträffande förrättning enligt 30 §, skogsvårdsstyrelsen och klaganden ävensom, där klaganden vore annan än fastighetens ägare, denne sistnämnde.

Sveriges skogsägareförbund, centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas för-

bund och skogsvårdsstyrelserna hava samtidigt som de yttrat sig angående de föreslagna ändringarna av 7 och 8 §§ jämväl uttalat sig om nu ifrågavarande ändringsförslag.

Sveriges skogsägareförbund har tillstyrkt förslaget.

Av *skogsvårdsstyrelserna* har flertalet icke haft något att erinra mot detsamma. Av de övriga har skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län avstyrkt förslaget samt skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län uttalat, att dess genomförande skulle i hög grad försvåra ifrågavarande förrättningar utan motsvarande nytta. Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län har avstyrkt den föreslagna ändringen av 12 § samt beträffande 30 § avstyrkt, att ägaren skulle kallas till däri avsedd förrättning. Såväl sistnämnda skogsvårdsstyrelse som skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län hava ansett, att lagändringarnas genomförande borde anstå till dess övriga frågor om ändring av skogsvårdslagen, vilka centralrådet hade under omprövning, blivit utredda. Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län har tillstyrkt ändringen av 12 § men funnit någon underrättelseplikt i det i 30 § avsedda fall ej vara påkallad. Skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län har ansett, att, för underlättande av de föreslagna bestämmelsernas tillämpning, den i 12 § stadgade underrättelseplikten borde bestämmas att avse, förutom ägaren, annan, om vilken kännedom föreläge, att han kunde vara ansvarig för kostnaderna för återväxtåtgärderna. Vidare har av några skogsvårdsstyrelser framhållits, att underrättelseplikten borde anses fullgjord i och med att meddelande om förrättningen bevisligen avsänts.

Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund har i sitt yttrande den 20 december 1932 icke haft någon erinran att framställa i anledning av de föreslagna bestämmelserna i och för sig. Emellertid har centralrådet anfört, att inom centralrådet sedan någon tid påginge utredning om vidtagande av sådana ändringar av skogsvårdslagen, som enligt hittills vunnit erfarenhet från lagens tillämpning funnes påkallade. Under hänvisning till detta förhållande har centralrådet förklarat, att ändringarna av 12 och 30 §§ lämpligen borde anstå, till dess frågan om revision av skogsvårdslagen i anledning av berörda utredning bleve aktuell.

För egen del biträder jag i princip de synpunkter, vilka kommit till uttryck i det inom jordbruksdepartementet uppgjorda förslaget till ändring av 12 och 30 §§. Det synes rimligt, att de, vilkas intressen beröras av ifrågavarande förrättningar, underrättas om tiden för deras hållande. Med utgångspunkt härifrån torde skogsvårdsstyrelsen och fastighetens ägare alltid böra underrättas. I sådana fall, då enligt stadgandet i andra stycket av 11 § jämväl förutvarande ägare till en fastighet eller avverkningsrättsinnehavare äro ansvariga för kostnaderna för åtgärder till betryggande av skogsåterväxt, bör i fråga om förrättning, som avses i 12 §, underrättelse tillställas även dem. Slutligen bör vid förrättning enligt 30 § klaganden alltid underrättas, oavsett om han är ägare till fastigheten.

*Departements-
chefen.*

Fullgörandet av en underrättelseplikt i den utsträckning, som nu angivits, torde emellertid oita möta svårigheter. Erinringar härutinnan hava framförts av de skogsvårdsstyrelser, vilka, på sätt förut nämnts, helt eller delvis ställt sig avvisande mot förslaget. Särskilt har sålunda framhållits, dels att äganderättsförhållandena kunna vara besvärliga att utreda, dels ock att antalet intressenter, som måste underrättas, mången gång är synnerligen stort, samt att det ej sällan torde bliva svårt att nå vederbörande intressent med underrättelsen. Ehuru dessa svårigheter torde kunna övervinnas, synas de dock tala för att någon dylik underrättelseplikt icke föreskrives i lagen utan tvingande skäl. Sådana torde ej föreligga. Enligt de upplysningar, som lämnats i ärendet, synes redan nu tämligen allmänt tillämpas, att underrättelse meddelas, där så lämpligen kan ske. Även utan lagstadgande torde denna praxis kunna givas en än vidare utbredning. Ett betydande inflytande i förevarande hänseende synes kunna utövas av länsstyrelserna. Detta torde lämpligen kunna ske i den formen, att länsstyrelserna i sina förordnanden för förrättningsmännen betona angelägenheten därav att, om det ej medför alltför stor omgång eller olägenhet, vederbörande intressenter underrättas om tiden för den förrättning, som avses med förordnandet. Inrymmandet i förordnandena av ett dylikt påpekande skulle med all sannolikhet leda till åsyftat resultat. Berättigade anspråk, som uti ifrågavarande avseende kunna av intressenterna uppställas, torde därigenom praktiskt taget bliva tillgodosedda. Önskvärdheten av att nu anförda synpunkter vinna beaktande torde böra på lämpligt sätt bringas till länsstyrelsernas kännedom.

Jag finner sålunda, att någon ändring av 12 och 30 §§, åtminstone tillsvarende, icke behöver företagas. Erinras må också, att, enligt vad centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund anfört, inom centralrådet pågår utredning rörande en allmän revision av skogsvårdslagen. Det synes ej lämpligt att, innan berörda utredning slutförts, vidtaga andra ändringar i lagen än sådana som äro av ett trängande behov omedelbart påkallade.

Departementschefen uppläser härefter förut omförmälda förslag till lag om ändring i 8 § skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212) av den lydelse, bilaga¹ vid detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen angivna ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

Joh:s Thygesen.

¹ Denna bilaga, vilken är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 19 januari 1933.

Närvarande:

justitieråden ALEXANDERSON,
EKLUND,
regeringsrådet ASCHAN,
justitierådet GREFBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 13 januari 1933, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändring i 8 § skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212)*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Knut Elliot.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:
Ragnar Kihlgren.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 januari 1933.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden
UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO,
ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, lagrådets den 19 januari 1933 avgivna utlåtande över det den 13 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till lag om ändring i 8 § skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212) samt hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Hugo Nordlander.